



 Schweizerische Eidgenossenschaft
 Confédération suisse
 Confederazione Svizzera
 Confederaziun svizra

 Swiss Agency for Development
 and Cooperation SDC


 ӨНҮКТҮРҮҮ САЯСАТ ИНСТИТУТУ
 ИНСТИТУТ ПОЛИТИКИ РАЗВИТИЯ
 DEVELOPMENT POLICY INSTITUTE

ЖЕРГИЛИКТҮҮ ӨЗ АЛДЫНЧА БАШКАРУУДА ЖАРАНДАРДЫН КАТЫШУУСУ

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

КМ мыйзамында эмнелер каралган?

- **Жергиликтүү өз алдынча башкаруу** – жергиликтүү жамааттардын жергиликтүү маанидеги маселелерди өз кызыкчылыктарында жана өз жоопкерчилиги менен өз алдынча чечүүсүнүн Конституция менен кепилденген укугу жана чыныгы мүмкүнчүлүгү.
- **Жергиликтүү маанидеги маселелер** – аймактын жашоо-турмушунун тутумунун иштешин жана өнүгүшүн, социалдык-экономикалык пландаштырууну уюштуруу жана калкка социалдык жана маданий кызматтарды көрсөтүү үчүн **ЖӨБ органдары** жана алардын кызмат адамдары тарабынан чечилүүчү, ошондой эле **жарандардын түз эркин билдирүү жолу менен чечилүүчү** маселелер

(ЖӨБ мыйзамы, 2 жана 4 беренелер)

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат



Кыргыз Республикасында жергиликтүү өз алдынча башкаруу төмөнкү принциптерде жүзөгө ашырылат

- жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жергиликтүү жамааттын алдында ачыктыгы жана жоопкерчиликтүүлүгү жана алардын өз иш-милдеттерин жергиликтүү жамааттын кызыкчылыктарында жүзөгө ашырышы;
- мыйзамдуулук жана социалдык адилеттүүлүк;
- жарандардын жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын тутуму аркылуу, ошондой эле жарандардын жыйындары, чогулуштары жана курултайлары аркылуу эрктерин билдириши;
- жамааттардын укуктарын жана мыйзамда корголгон кызыкчылыктарын коргоо;
- коомдук ой-пикирдин ачыктыгы жана эсепке алынышы.

(ЖОБ мыйзамы, 3 берене)

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

ЖӨБ органдарынын калк менен иш алып баруусунун деңгээли



«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Жалпы талкуулоо

- Катышууга каршы аргументтер
- Катышуу үчүн аргументтер

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Катышууга каршы жүйөлөр

- Катышууга акча жана убакыт сарпталат
- Ал коомдогу же анын түзүмүндөгү өз ара мамилелерди дестабилдештириши мүмкүн
- Катышуу жоопкерчилик жүгүн жакырларга оодарат деген кооптонуу бар
- Жакырлар үчүн пайданы камсыздагандын ордуна, идеологиялык жактан шыктандырса болот

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Катышуунун пайдасына келтирилген жүйөлөр

- Жергиликтүү ресурстарды жана көндүмдөрдү тартуу жолу менен эффективдүүлүктү арттыруу
- Шыктандыруу, адамдарды тартуу жолу менен эффективдүүлүктү арттыруу
- Жергиликтүү потенциалды пайда кылууга жардам берет
- Көбүрөөк адам тартылышы мүмкүн, анткени айрым адамдар жеринде өзүнө милдеттенмелердин бир бөлүгүн алат
- Максаттарды жакшыраак аныктап алууга жардам берет
- Керектөөчүлөр өзүнүн тийиштүүлүгүн сезгендиктен туруктуулукту камсыздоого жардам берет
- Аялдарга катышуу мүмкүнчүлүгүн берүү менен алардын статусун жогорулатууга жардам берет

Тыянак: Катышуу – бул мыйзамдын талаптары

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Жарандардын жергиликтүү өз алдынча башкаруусуна катышуу модели

КР мыйзамдары менен каралган иш-чаралардын комплекси, ал:

- ЖӨБ органдарына жергиликтүү маанидеги маселелер боюнча жергиликтүү жамаат алдында жооптуу болуп, жарандарды коомдук мааниге ээ болгон, анын ичинде жергиликтүү ресурстарды бөлүштүрүүгө байланышкан маселелерди кабыл алууга тартууну караштырат.
- жарандарга жергиликтүү өз алдынча башкарууга катышууга карата өзүнүн конституциялык укугун ишке ашырууга жол берет.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Жарандардын жергиликтүү өз алдынча башкаруусуна катышуу модели



«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

ЖЖӨБК моделинин этаптары

ЖЖӨБК моделинин этаптары	ЖЖӨБК моделинин этабына кошулган иш-чаралар
1. Жамаат муктаждыктарын биргелешип аныктоо (ЖМБА)	<p>ЖӨБ органдарынын калктын артыкчылыктуу керектөөлөрүн изилдөө зарылдыгы тууралуу саясий чечим кабыл алуу.</p> <p>ЖМБА-иш-чаралар комплексин өткөрүү үчүн жумушчу топту түзүү.</p> <p>ЖМБАны уюштуруу жана өткөрүү боюнча жумушчу топтун иш-чаралар графигин иштеп чыгуу.</p> <p>Маалымат чогултуу жана айылдагы кырдаалды изилдөө (ЖМБАнын максаттары, ошондой эле ЖӨБ органдарынын мүмкүнчүлүктөрү жана ыйгарым укуктары тууралуу бир эле учурда маалымат жайылтуу менен коштолот).</p> <p>Айылдын артыкчылыктуу, бирок чечилчү көйгөйлөрүн аныктап алуу жана айылдын көйгөйлөрүнө андан ары талдоо жүргүзүү: бул көйгөйлөрдүн пайда болуусуна эмне себеп болду жана алардын кесепеттери кандай, эгерде эч кандай чара көрбөсө, аракетсиздиктин натыйжасы кандай болот .</p> <p>Айылдык аймак, окшоштугу жана муктаждыктары жагынан артыкчылыктуу көйгөйлөрдү бириктирүү. Биринчи кезекте чечилиш керек болгон маселелерди алардын калктын түрдүү топторуна таасирин эсепке алуу менен бөлүп чыгуу.</p>

ЖЖӨБК моделинин этаптары

2. Демилгелүү топторду түзүү	<p>Артыкчылыктуу маселелерди биргелешип талкуулоо жана аларды чечүүнүн жолдорун чогуу издөө</p> <p>Артыкчылыктуу маселелерди чечүү боюнча демилгелүү топторду түзүү. Демилгелүү топторду түзүүдө калктын түрдүү топтору камтылганын, жынысы, жаш курагы жана этникалык (регионалдык ж.б.) тиешелүүлүгү боюнча тең салмактуулуктун сакталуусун эсепке алуу зарыл.</p>
3. ЖӨБ органдарынын жана жамааттын Биргелешкен аракеттер планын (БАП) иштеп чыгуу	<p>Жамаат менен жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын биринчи кезекте чечилүүгө тийиш көйгөйлөрү боюнча Биргелешкен аракеттер планы (БАП) иштеп чыгуусу</p> <p>Элеттик чогулуштарда, коомдук угууларда жергиликтүү жамаат менен артыкчылыктуу маселелерди чечүү боюнча Биргелешкен аракеттер планын талкуулоо</p>

ЖЖӨБК моделинин этаптары

4. БАПтын жергиликтүү бюджетте чагылдырылышы	<p>Жергиликтүү кеңештин сессиясында Биргелешкен аракеттер планын карап чыгуу жана бекитүү</p> <p>Биргелешкен аракеттер планынын жергиликтүү бюджетте чагылдырылышы</p>
5. БАПты аткаруу	<p>Өзгөчө артыкчылыктуу маселелерди чечүү үчүн Биргелешкен аракеттер планын ишке ашыруу боюнча ЖӨБ органдарынын жергиликтүү жамаат менен өнөктөштүктө иш алып баруусу. БАПты ишке ашырууда ачык-айкын башкарууну камсыздоо. Жасалган иштер тууралуу калкты үзгүлтүксүз маалыматтар менен камсыздоо</p>
6. БАПтын аткарылышына жана ЖӨБдүн кызмат көрсөтүүсүнө мониторинг жүргүзүү	<p>БМжБ топторун уюштуруу жана алардын иши, БМжБТ укуктарын жана милдеттерин түзүп чыгуу</p> <p>БАПтын жана жамаат менен ЖӨБдүн башка демилгелеринин жана долбоорлорунун ишке ашырылышына мониторинг жүргүзүү</p>

ЖЖӨБК моделинин этаптары

7. БАПтын аткарылышынын жана ЖӨБдүн кызмат көрсөтүүсүнүн жыйынтыктарын баалоо	<p>ЖӨБО ишин, ишке ашырылган артыкчылыктуу кызмат көрсөтүүлөрдү баалоо системасын жайылтуу жана чечимди жергиликтүү документтерге киргизүү тууралуу чечим кабыл алуу</p> <p>Баалоо боюнча ишти уюштуруу: усулду изилдөө, баалоо жүргүзүү, маалымат чогултуу, иштетүү, талдоо, жергиликтүү кеңешке жана коомчулукка маалымат берүү, жумуштардын, кызмат көрсөтүүлөрдүн сапатын жогорулатуу үчүн кандай чаралар көрүлүш керектиги тууралуу чечимдер</p>
8. БАПтын аткарылышы жана ЖӨБдүн иши тууралуу отчет	<p>Элет чогулуштарында, коомдук угууларда, курултайларда Биргелешкен аракеттер планын аткаруу боюнча иштердин жыйынтыктары тууралуу отчет (маалыматтарды жайылтуу)</p>

КР Бюджеттик кодекси: ачык айкындуулук талаптар

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

КРда бюджеттер аралык мамилелердин схемасы



«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Жергиликтүү бюджет

Жергиликтүү бюджет - айылдык аймактын жана шаардын жергиликтүү жамааттын бюджетти, алардын түзүлүшүн, бекитилишин жана аткарылышын жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жүзөгө ашырат

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Бюджеттик процесс



КР Бюджеттик кодекси: ачык айкындуулукка талаптары.

78-берене. Жергиликтүү кеңештердин компетенциясы

б) жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруучу органдары менен биргеликте жергиликтүү бюджеттердин долбоорлору боюнча коомдук угууларды уюштурушат жана өткөрүшөт;

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

КР Бюджеттик кодекси: ачык айкындуулукка талаптары.

79-берене. Жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органдарынын компетенциясы

8) жергиликтүү кеңештер менен биргеликте жергиликтүү бюджеттердин долбоорлору боюнча коомдук угууларды уюштурушат жана өткөрүшөт;

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

КР Бюджеттик кодекси: ачык айкындуулукка талаптары.

88-берене. Шаарларды жана айыл аймактарын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн программалары

5. СЭӨП жергиликтүү бюджеттердин артыкчылыктары кезектеги бюджеттик жылдан мурунку жылдын 1-июнунан кечиктирилбестен жергиликтүү кеңештер тарабынан бекитилет. Жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруучу органдары СЭӨП долбоорлорун талкуулоо боюнча коомдук угууларды өткөрөт.

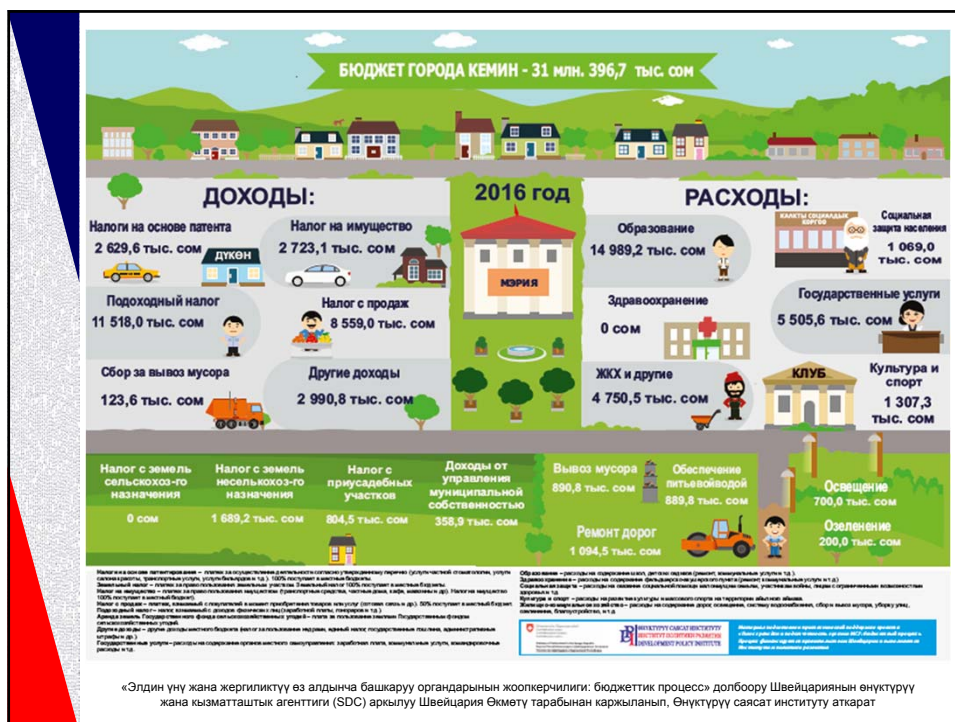
«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

КР Бюджеттик кодекси: ачык айкындуулукка талаптары.

126-берене. Жарандык бюджет

ЖБ маалыматтарды түшүнүктүү жана жөнөкөйлөтүлгөн формада баяндоону билдирет. ЖБ бюджет атайын билими жокторду кошуп алганда, жарандарга мамлекеттик каржылар жөнүндө маалымат алууга мүмкүндүк берет.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат



КР Бюджеттик кодекси: ачык айкындуулукка талаптары.

127-берене. Коомдук бюджеттик угуулар

- КБУ материалдар КБУларды өткөргөнгө чейин 10 күн мурда расмий сайтта жарыяланууга тийиш.
- КБУ өткөрүү күнүндө аткаруу органы катышуучулары, жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлдөрүн (зарыл болгон учурда) каттоону, протокол жүргүзүүнү жана жыйынтыктоо документтерин жол-жоболоштурууну камсыз кылат.
- Аткаруучу орган КБУ катышуучуларынын келип түшкөн сунуштарын жалпылайт, алардын сунуштарын кароонун натыйжалары боюнча кабыл алынган чечимдер жөнүндө жооп жиберет

«Элдин уну жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

КР Бюджеттик кодекси: ачык айкындуулукка талаптары.

129-берене. Бюджеттик айкаындуулукка баа берүү көрсөткүчтөрү

3. БАМИ Өкмөт тарабынан кабыл алынган усулга ылайык коммерциялык эмес органдар (жарандардын демилгечи топтору) тарабынан бааланат. Коомдук баалоонун натыйжалары жергиликтүү бюджеттердин айкаындуулугунун өсүшүн камсыз кылуу үчүн жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан эске алынат.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Бюджет ачык айкындуулугунун муниципалдык индекси

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Бюджет айкындуулугунун муниципалдык индекси (БАМИ) деген эмне?

БАМИ - бул жаргиликтүү денгээлдеги бюджеттик процессти мониторинг жүргүзүү аспабы.



«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Бюджет ачык айкындуулугунун муниципалдык индекси (БАМИ)

Бюджеттик айкындуулуктун муниципалдык индекси КР Өкмөтү тарабынан кабыл алынган усулга ылайык коммерциялык органдар (жарандардын демилгечи топтору) тарабынан бааланат (КР Бюджеттик кодексинин 129-беренеси).

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Бюджет ачык айкындуулугунун муниципалдык индекси (БАМИ)

Коомдук баалоонун натыйжалары жергиликтүү бюджеттердин айкындуулугунун өсүшүн камсыз кылуу үчүн жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан эске алынат **(КР Бюджеттик кодексинин 129-беренеси).**

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

БЮДЖЕТ АЙКЫНДУУЛУГУНУН МУНИЦИПАЛДЫК ИНДЕКСИ (I)

$$I = 50 \times I_1 + 50 \times I_2 = 100$$

I_1 берилген бюджет тууралуу документтердин курамын, толуктугун жана ачыктыгын баалайт (макс. 50 балл);

I_2 - калк үчүн бюджет тууралуу маалыматтын жеткиликтүүлүгү (маалыматты жарандар арасында таратуунун ыкмалары жана бул ишмердүүлүктүн натыйжалуулугу) (макс 1 коэффициент);

I_3 – жарандардын бюджеттик процеске катышуусу (макс 50 балл)

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

**I1 –
бюджеттик документтердин жана
маалыматтардын курамынын,
толуктугунун жана ачыктыгын
баалайт (эң чоң 50 балл);**

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

**I₁ . бюджеттик документтердин курамын,
толуктугун жана ачыктыгынын индекси;**

Бюджеттик документ боюнча маалыматтын курамын жана маалымат берүү формасын баалоо:

- бюджеттин баштапкы долбоору;
- бюджеттин такталган долбоору;
- бекитилген бюджет;
- жарандык бюджет;



«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

I₁ . бюджеттик документтердин курамын, толуктугун жана ачыктыгынын индекси;

Бюджеттик документ боюнча маалыматтын курамын жана маалымат берүү формасын баалоо:

- сатып алуулар боюнча маалымат;
- бюджеттин аткарылышы жөнүндө жылдык отчет;
- эсеп палатасынын аудитордук отчету;
- бюджетке өзөрүүлөр;
- социалдык-экономикалык өнүгүү планы;
- өнүгүү үчүн ресурстар.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

БЮДЖЕТ АЙКЫНДУУЛУГУНУН МУНИЦИПАЛДЫК ИНДЕКСИ (I₁)

- Баалоонун биринчи кадамы - документте инфографиканын болушуна **базалык** баа берүү.
- Ошону менен бирге **(3 балл)** канаттандыруу баа жарандардын маалыматты кабыл алуусун жеңилдеткен инфрографиктер колдонулган учурларда гана берилет,
- Эгер инфографика жок болсо, анда **1 балл** берилет.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

БЮДЖЕТ АЙКЫНДУУЛУГУНУН МУНИЦИПАЛДЫК ИНДЕКСИ (I_1)

- Базалык баалоодон кийин **кошумча 2 балл берүүгө болот** (ар бир аныкталган критерийлерге 1 баллдан),
- Өткөн жылдын бюджеттик көрсөткүчтөрүн кодоону жана аларды салыштырууга чоң маани берилет,

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

БЮДЖЕТ АЙКЫНДУУЛУГУНУН МУНИЦИПАЛДЫК ИНДЕКСИ (I_1)

- Ар бир документке **1ден 5ке чейин балл** берилет, эгер документ жок болсо, анда 0 балл берилет. Критерийлер боюнча баллдар 1.1 – 1.10 кошулат.
- I_1 көрсөткүчү эгер баардык критерийлерине шайкеш келгенде **50 баллга** барабар болот (максималдуу балл).

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

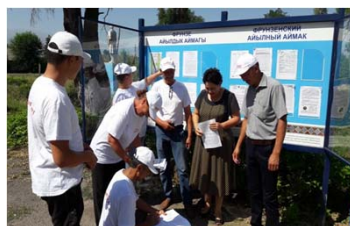
I₂ – калк үчүн бюджет тууралуу маалыматтын жеткиликтүүлүгүнүн баалайт (мак. коэффициент 1);

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

I₂ - калк үчүн бюджет тууралуу маалыматтын жеткиликтүүлүгүнүн индекси

I₂ маалыматтын жеткиликтүүлүгү 11 критерий менен аныкталат:

- интернет-сайттын жана маалымат тактасынын болуусу;
- бюджет боюнча инфографикасы менен китепче;
- СЭӨП аткарылып жаткандыгы тууралуу отчет.
- жергиликтүү салыктар жана чогултуулардын коюмдары жөнүндө маалыматтын болушу;
- тендерлер жөнүндө жарыя;
- жана башка



«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

БЮДЖЕТ АЙКЫНДУУЛУГУНУН МУНИЦИПАЛДЫК ИНДЕКСИ (I_2)

I_1 көрсөткүчү (бюджет тууралуу маалыматтын курамы, толуктугу жана ачыктыгы) I_2 ге (анын жеткиликтүүлүгү) көбөйтүлөт, ошону менен бирге баалоодо маалыматтын ачыктыгы жана ЖӨБ органдарынын жоопкерчилиги эске алынат

I_2 коэффициенти одөн 1ге чейинки (көбөйтүүчү) диапазондо өзгөрүшү мүмкүн.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

БЮДЖЕТ АЙКЫНДУУЛУГУНУН МУНИЦИПАЛДЫК ИНДЕКСИ (I_2)

I_2 маалыматтын жеткиликтүүлүгү 11 критерий менен аныкталат:

- расмий интернет-сайттын болуусу;
- маалымат тактасынын болуусу;
- сайтта (тактада) КР «Жарандардын маалыматка жетүү жөнүндө» мыйзамынын негизги жоболорунун жайгаштыруу;
- социалдык-экономикалык программанын аткарылып жаткандыгы жана башка көрсөткүчтөр тууралуу эл алдында отчет.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

БЮДЖЕТ АЙКЫНДУУЛУГУНУН МУНИЦИПАЛДЫК ИНДЕКСИ (I₂)

I₂ маалыматтын жеткиликтүүлүгү 11 критерий менен аныкталат:

- тендерлердин мөөнөтү, өтчү жери жана квалификациялык талаптары тууралуу жарыя керегеде (сайтта) жарыяланат;
- каржылоонун көлөмү кошо жазылган мамлекеттик сатып алуулардын жыйынтыктары тууралуу маалымат керегелерде (сайтта) жарыяланат;
- жергиликтүү салыктардын коюмдары жана жыйымдары тууралуу маалыматты жарыялоо;
- “Жарандык бюджет” басып чыгаруу мөөнөтү;

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

БЮДЖЕТ АЙКЫНДУУЛУГУНУН МУНИЦИПАЛДЫК ИНДЕКСИ (I₂)

I₂ маалыматтын жеткиликтүүлүгү 10 критерий менен аныкталат:

- бюджеттик угуулардын негизги суроолору боюнча «жооп» материалдар түзүлөт жана керегеде (сайтта) жайгаштырылат;
- керегеде (сайтта) **I₁ индексинде** аныкталган документтер (маалыматтар) жайгаштырылган

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

I₃ – жарандардын бюджеттик процеске катышуусунун баалайт (макс. 50 балл)

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

I₃ . жарандардын бюджеттик процеске катышуусунун индекси.

I₃ 5 критерий менен аныкталып жарандардын бюджеттик процеске катышуусун баалайт:

- КБУ туруктуу негизде өткөрүү;
- КБУ жүрүшүндө коомчулуктды сунуштарын эсепке алуу;
- ЖӨБ жана жарандар менен байланышуусунун башка формалары;
- туруктуу негизде ДТ болушу жана иш аракети;
- жана башка.



«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

БЮДЖЕТ АЙКЫНДУУЛУГУНУН МУНИЦИПАЛДЫК ИНДЕКСИ (I₃)

I₃ 5 критерий менен аныкталып **жарандардын бюджеттик процеске катышуусун** баалайт:

- артыкчылыктарды тандап алуу жана бюджеттик саясаттын өзгөчө маанилүү маселелерин кароо боюнча коомдук уюмдардын жана кызыкдар жарандардын катышуусу менен туруктуу негизде демилгелүү топтордун болушу жана иш алып баруусу;
- жергиликтүү бийлик менен жарандардын коомдук угуулардан айырмаланган, бирок талкуулоону жана кайра байланышты караштырган өз ара аракеттеринин башка формалары.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

БЮДЖЕТ АЙКЫНДУУЛУГУНУН МУНИЦИПАЛДЫК ИНДЕКСИ (I₃)

I₃ **жарандардын катышуусу боюнча баалоо** көрсөткүчүнүн максималдуу чоңдугу 50 баллга барабар.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Бюджеттик айкындуулугунун баалары

Баллдар	Бюджет айкындуулугун баалоо
0-20 балл	Бюджет айкындуулугу канааттандырарлык эмес деңгээлде камсыздалган. Маалымат такыр эле берилбейт же өтө аз берилет. Жарандар бюджеттик процесске тартылган эмес.
21-40 балл	Бюджет айкындуулугу канааттандырарлык деңгээлде камсыздалган. Өтө аз маалымат берилет, жарандар бюджеттик процесске тартылган эмес.
41-60 балл	Бюджет айкындуулугу орточо деңгээлде камсыздалган. Маалымат толук эмес көлөмдө берилет, жарандар бюджеттик процесске тартылган, бирок туруктуу негизде эмес.
61-80 балл	Бюджет айкындуулугу бир кыйла жакшы деңгээлде камсыздалган. Берилген маалыматтын көлөмү жетиштүү, жарандар бюджеттик процесске дайыма тартылып турат.
81-100 балл	Бюджет айкындуулугу жогорку деңгээлде камсыздалган, берилген маалыматтар толук, жарандар бюджеттик процесске жигердүү катышат.

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат



Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC



2017-жыл үчүн 12 айылдык аймакта БАМИни баалоо

**«Элдин үнү жана ЖӨБ органдарынын жоопкерчилиги:
бюджеттик процесс» Долбоору**

**Мөлтүр бюджет үчүн Альянсынын адистери тарабынан
даярдалды:**

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Жүргүзүлгөн баалоонун максаты:

2017-жыл үчүн БАМИни өлчөө, ЖӨБ органдарынын өкүлдөрүн жана жигердүү жарандарды 12 пилоттук айыл өкмөттөгү бюджеттик процесстин ачык-айкындуулугунун абалы жөнүндө маалымдоо жана абалды жакшыртуу боюнча кеп-кеңештерди берүү.

Тандалган айыл өкмөттөрү:

**Александровка, Ак-Башат, Юрьевка
Кочкорбаев, Бурана, Боролдой
Кемин ш., Гроздь, Таш-Мойнок,
Күн-Туу, Кызыл-Туу, Фрунзе**

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Жүргүзүлгөн баалоонун негизги тапшырмалары:

- *АӨ өкүлдөрүн долбоор, БАМИнин максаттары жана тапшырмалары менен тааныштыруу*
- *12 муниципалитетте БАМИни баалоо боюнча абалды жакшыртуу үчүн консультацияларды жүргүзүү*
- *Документтер менен иштөө жана БАМИни эсептөөнүн көрсөткүчтөрүнө жана критерийлерине ылайык визуалдык байкоо жүргүзүү*
- *Алынган маалымат боюнча баалоо барагын толтуруу*
- *Методологияга ылайык БАМИни эсептөө*
- *БАМИни баалоонун жыйынтыктары жөнүндө маалымдоо жана БАМИнин көрсөткүчтөрүн жакшыртуу үчүн сунуштамалар*
- *БАМИни өлчөөнүн жыйынтыктары боюнча тапшырыкчыга маалымат берүү*

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

2017-жыл үчүн Ак-Башат айыл өкмөтүндө БАМИни баалоо

Консультациялык жолугушуу (1)

- ❖ Бюджеттерди түзүүдө же калк үчүн финансылык отчетторду даярдоодо Microsoft Excel программасынын жардамы менен инфографиканы, диаграммаларды, таблицаларды кантип колдонуш керек? Power Point программасынын жардамы менен презентацияларды кантип даярдаш керек?
- ❖ Сапаттуу коомдук бюджеттик угууларды качан жана кантип өткөрүш керек: коомдук угуулардын материалдарын даярдоо, маалымат өнөктүгүн өткөрүү, бюджеттик угуулардагы маселелер боюнча жооп материалдарды түзүү. Жергиликтүү бюджеттердин долбоорлорун даярдоодо жарандардын сунуштарын кантип чагылдырыш керек?

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

2017-жыл үчүн Ак-Башат айыл өкмөтүндө БАМИни баалоо

Консультациялык жолугушуу (2)

- ❖ СЭӨП (социалдык-экономикалык өнүктүрүү программасы) боюнча суроолор: СЭӨП боюнча угуулар качан өткөрүлөт? Качан бекитилет?
- ❖ Жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүүдө жана калктын артыкчылыктарын аныктоодо демилгелүү топтордун ролу.
- ❖ Маалымат такталарын даярдоо: БАМИ методикасына ылайык, маалымат такталарында кандай маалымат качан жарыяланышы керек?

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Ак-Башат айыл өкмөтүндө БАМИни эсептөө үчүн маалыматтарды чогултуу



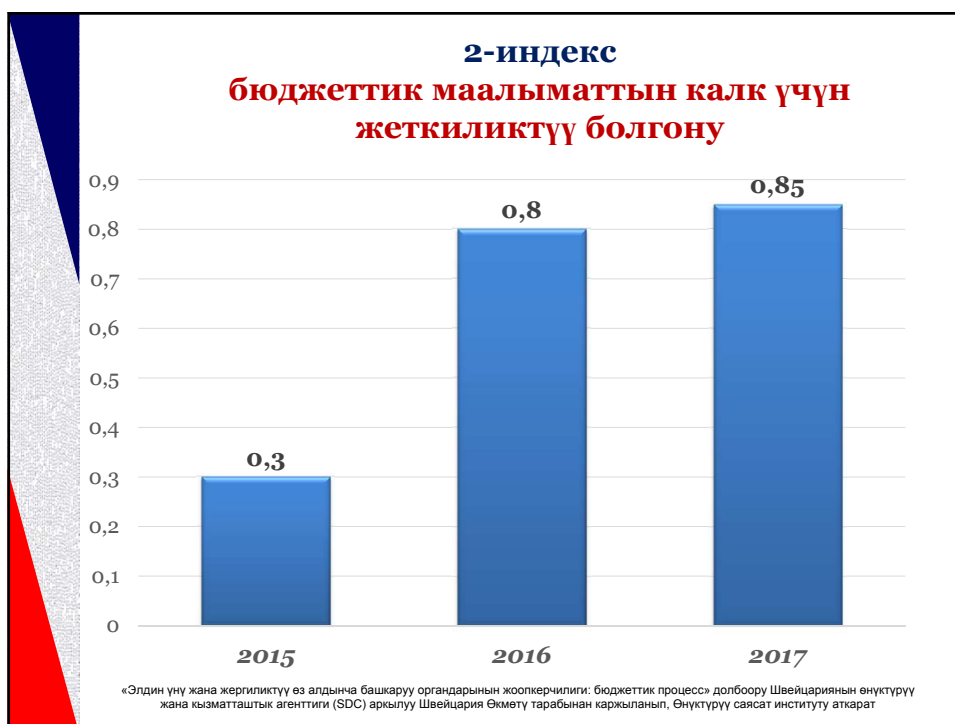
«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

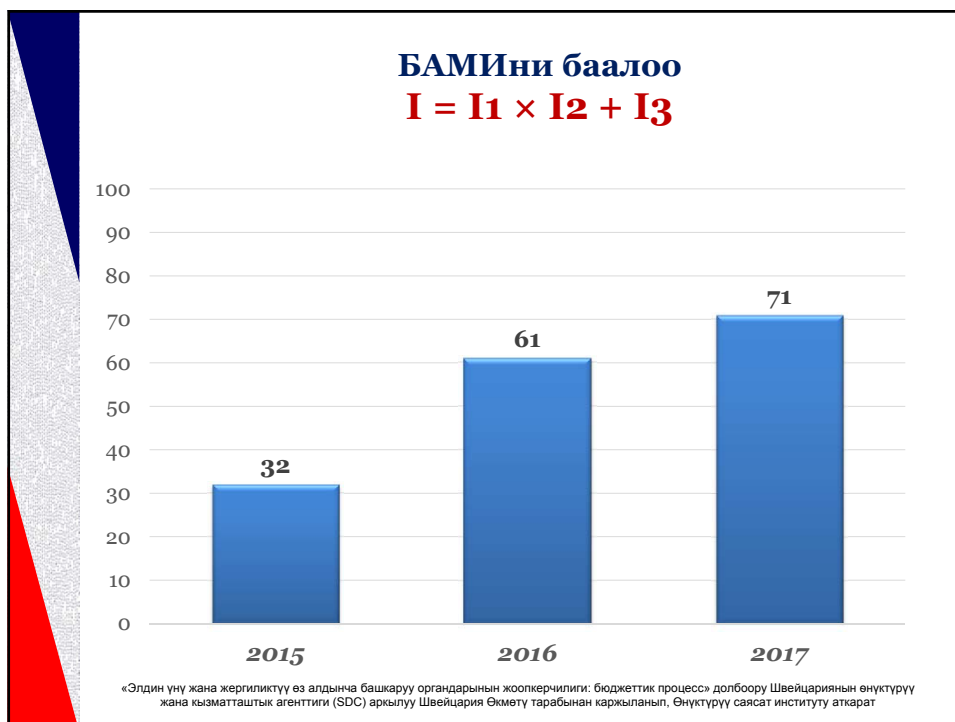
I1 бюджеттик документтердин курамы, толуктугу жана көрсөтмөлүүлүгү

I2 бюджеттик маалыматтын калк үчүн жеткиликтүү болгону

I3 жарандардын бюджеттик процеске катышуусу

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат





Балл	Бюджеттин айкындуулугунун ыктымал баасы
0-20 балл	Бюджеттин айкындуулугу канааттандырылбаган деңгээлде турат. Маалымат берилбейт же өтө аз берилет. Жарандар бюджеттик процесске тартылган эмес
21-40 балл	Бюджеттин айкындуулугу канааттандырган деңгээлде турат. Минималдуу маалымат берилет, жарандар бюджеттик процесске көп жакшы тартылган эмес
41-60 балл	Бюджеттин айкындуулугу орточо деңгээлде камсыздалган. Маалымат толук эмес өлчөмдө берилет, жарандар бюджеттик процесске тартылган, бирок туруктуу негизде тартылган эмес
61-80 балл	Бюджеттин айкындуулугу бир кыйла жакшы деңгээлде камсыздалган, берилген маалыматтын көлөмү жетиштүү, жарандар бюджеттик процесске туруктуу тартылган
81-100 баллов	Бюджеттин айкындуулугу жогорку деңгээлде камсыздалган, маалымат чоң өлчөмдө берилет, жарандар бюджеттик процесске жигердүү катышып турушат

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

БАМИнин баасын жакшыртуу боюнча сунуштамалар:

- ❖ Айыл өкмөттүн бюджеттик процессинин календардык планын түзүү
- ❖ Социалдык-экономикалык өнүктүрүү программасын өз убагында жана жарандардын сунуштарын эсепке алуу менен даярдоо (көпчүлүк айыл өкмөттөрдө программа жок, болгону план гана бар)
- ❖ Жергиликтүү калкты өнүктүрүү үчүн ресурстар жөнүндө маалымдоо (сунушталган форма 10-тиркемеде берилди)

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

БАМИнин баасын жакшыртуу боюнча сунуштамалар:

- ❖ Буклеттердин/маалымат баракчаларынын жардамы менен (буларды карапайым жашоочулар жеңил кабыл алат) жарандардын бюджеттик маалыматка жеткиликтүүлүгүн камсыздоо
- ❖ Бюджеттик угууларга чейин Бюджеттин кыскача сүрөттөлүшүн тартуу (адам жалпы маалыматка ээ болуп, бюджеттик угууларга даяр болуп калат)
- ❖ Жергиликтүү салыктардын ставкалары жөнүндө жарыялоолор

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Эксперттер үчүн сунуштамалар:

- **Айылдык аймактын башчысын БАМИ жөнүндө кабардар кылуу;**
- **Консультациялардын жүрүшүндө кийинки жолугушуулардын күнүн белгилеп алуу;**
- **АА өкүлдөрүнө телефон чалып, алдыда болчу жолугушууларды тактоо;**
- **Өзүңүз үчүн эскертмелерди жазуу форматында жана тезистер түрүндө (отчет үчүн) жасап туруу;**
- **Сүрөткө/тасмага тартуу**

«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Байланышуу үчүн маалымат

«Айкын бюджет үчүн» Альянсы» Юридикалык Жактардын Бирикмеси

Дареги: Кыргыз Республикасы, 720017

Бишкек ш., Исанов көчөсү, 20

(Бөкөнбаев көчөсү менен кесилишет)

Тел.\Факс: +(996 312) 314-086

Э-почта: budget.kg@gmail.com

Вебсайт: www.abt.kg



«Элдин үнү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору Швейцариянын өнүктүрүү жана кызматташтык агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту аткарат

Байланыш үчүн маалыматтар

Өнүктүрүү саясат институту (DPI / ИПР)

**«Элдин үнү жана ЖӨБ органдарынын
жоопкерчилиги: бюджеттик процесс» долбоору**

Кыргыз Республикасы, 720001

Бишкек ш., Үмөталиев көч., 108

Тел.: +(996 312) 976-530 (531, 532, 533, 534)

Факс: +(996 312) 976-529

Моб.: +(996 770) 771-156

Э-дарек: office@dpi.kg

Вебсайт: www.vap.kg